

7-12

Handwritten text in Italian, likely a letter or document, written in a cursive script. The text is mostly illegible due to fading and damage to the paper.

[illegible]

ad hoc et deinde ad hoc et deinde
et deinde ad hoc et deinde

Cassia Dr. Linn. Pleuro psyllis Guss.

The first of the two
 is the one which is
 the most common
 and is the one
 which is the most
 common.

1. The first is the *Prætor*, who is the chief magistrate of the city, and is elected by the people for a year. He has the power of making laws, and of judging in all civil and criminal cases.

IOANNIS DE IANDVNO

VIRI ACVTISSIMI

SVPER LIBROS ARISTOTELIS DE ANIMA

Subtilissimæ Quæstiones: In quarum singularum capite, Tituli ac
Conclusiones, nuper ad Studioforum Commodum in
Summas collectæ, leguntur:

CVM DVOBVS INDICIBVS: QVORVM ALTER QVÆSTIONVM ET CONCLVSIONVM

Summas continet, Alter totius libri scitu
digna demonstrat:

Omnia quàm diligentissime castigata, vt
in sequenti legitur epistola.

*Ad V. S. R. S.
Anthoni S. S.
Q. S.*

De S. S. S. S.

Ioanni de Iandvno
BIBLIOTHECA COMMUNALE DIENNA
VENETIIS APVD IVNTAS
ANNO M D L I I I.

ROMVLVS FABIVS FLORENTINVS

STVDIOSIS LECTORIBVS

S. P. D.

Did hominem maxime affici debere existimo, quo & perfici, ac finem vltimum assequi possit. cum igitur homo eò à cæteris animantibus distare dignoscatur q̃ sibi per rationem sufficiens est, hoc illi summum bonum non alio obuenire à Sapientibus putatur, quàm per Philosophiæ, aut Sapientiæ ac Scientiæ studium. Vt enim per eam Scientiæ partem, quæ circa Diuina & Naturalia est, admodum proficere, & ad finem vltimum assequendum idoneum reddi: animum item eius, seu appetitum in Morali speculatione regi ac gubernari, quò vitæ probitas & integritas exterius splendet, creditum est: sic illi non deesse mechanicarum artium studia, quibus externa, & opportuna corporis bona sibi parare potest, certissimum esse debet. Inter Philosophiæ autem partes, de Anima Scientiam eò cæteris digniorem, ac Præstantiorem censeo, quo omnibus utilis esse non sine ratione prædicatur. Compositionem enim & diuisionem, ac discursum trinam intellectus humani operationem, circa quam totam Rationalem Scientiam versari constat, contemplatur. Vires etiam, seu animæ potestates assequitur, quarum notitia Morali Scientiæ pernecessaria est. Luminis demum naturalis naturam tradit, quo omnium scientiarum genera, ac principia ne dum cognoscimus, sed quo etiam ad felicitatem ipsam, quæ in separatorum speculatione est, disponimur, ac præparamur. Ioannis igitur Gandauensis Acutissimas Quæstiones super libros Aristotelis de Anima ea ratione à me in hac noua illarum editione elaboratas, vestroq; nomini dicatas hilari animo suscipere eò vos rogo, quò nunc castigatiores, & emendatiores quàm antea lecturos non dubito. Locis enim innumeris integritati tum restituere, propriasq; voces impressorum, vel scriptorum forte vitio mutatas reddere, curatum, vt libentius ac fructuosius legerentur, Titulos Singularum quæstionum, ac conclusiones in Argumenta seu Summas colligere conatus sum. Ne autem aliquid huic libro, vel illius studiosis necessarium omisisse viderer, duos Indices apponere volui: quorum Alter Quæstionum & Conclusionum summas continet, Alter, & quidem refertissimus, nuper excogitatus, omnia, quæ in toto libro scitu digna iudicaui, accuratissime insinuat. Hoc igitur opus, qualecunque sit, ingenijs vestris commendatum iudicate: & siquid in eo erroris, mei imperitia admissum fuerit, benigne corrigere ac castigare velitis, etiam atque etiam rogo. Cæt. bene Valete, Venetijs Calendis Ianuarij 1552.

Quæstionum

QVAESTIONVM AC CONCLVSIONVM

IOANNIS IANDVNI,

QVAE EX LIBRIS ARISTOTELIS DE ANIMA

nuper ad legentium commodum collectae sunt,

Primus Index.

PHILOSOPHIAM esse hominis perfectionem tum animi tum corporis doct: a qua uel ex praua consuetudine, uel ex natura prauitate, uel ex logica inerdicione abducuntur. fol. 1. col. 1.

Philosophia, in qua hominis perfectio firmatur, in partes ac libros diuisio,

QVAESTIONES LIBRI PRIMI

DE ANIMA

QVAESTIO I.

AN de anima possit esse scientia. folio. 2. 2.
Conclusiones

Con. Principalis. De Anima contingit esse scientiam per se, & si sit intelligibilis per accidens. f. 2. 3.

Secunda. Anima est ens intelligibile habens partes, & principia, & passiones demonstrabiles. folio. 2. 3.

Tertia. De anima quatuor scientificae quaestiones terminantur. folio. 2. 3.

Quarta. Anima, quamuis nec per se, nec per accidens sensibilis sit, de ea tamen est scientia. folio. 2. 3.

Quaestio. ii.

An scientia de Anima sit naturalis. folio. 3. 1.
Conclusio

Non solum anima Vegetatiua ac Sensitiua ad scientiam naturalem spectat, sed anima intellectiua etiam secundum se & absolute, & ut principium motuum & operationum est, non autem ad Metaphysicam. folio. 3. 2.

Quaestio. iii.

An Anima sit subiectum huius libri, an potius corpus animatum. folio. 3. 4.
Conclusio

Anima, non autem animatum corpus, huius libri subiectum est. folio. 3. 4.

Quaestio. iiii.

An scientia & habitus speculatiui bona honorabilia sint. folio. 4. 2.
Conclusio

Scientiae speculatiuae inter bona & honorabilia necessario computantur. folio. 4. 3.

Quaestio.

An haec de Anima scientia ad alias scientias utilis sit. folio. 5. 2.
Conclusio

Scientia de anima alijs scientijs seruilius utilis minime est, sed quasi aliarum princeps, multas praestat illis utilitates. folio. 5. 3.

Quaestio. vi.

An ista scientia sit Difficillima. folio. 6. 2.
Conclusio

Scientia de Anima intellectiua aliarum omnium scientiarum Difficillima est tam ex parte rei, quam ex modo cognoscendi homini pro hoc statu possibili, scientia uero de anima sensitiua, & uegetatiua difficillima non est. f. 6. 2.

Quaestio vii.

An una communis quaedam sit inuestigandi quodquid est Metodus omnium habentium quodquid est. f. 7. 1.

Conclusio

Non est una communis inuestigandi quodquid est metodus quod ad propria, est tamen uia, ac communis modus quod ad uniuersalem rationem sumendi quodquid est, qui ad Logicam spectat. folio. 7. 2.

Quaestio viii.

An ipsum uniuersale prius uel posterius sit ipso singulari. folio. 7. 4.

Conclusiones

Prima. Vniuersalia abstracta per se substantia praeter singularem, & illis priora secundum Platonis sensum impossibilia sunt. folio. 7. 4.

Secunda. Vniuersale pro intentione sumptum posterius est singularibus. folio. 7. 4.

Tertia. Vniuersale, quod naturam genericam importat, prius est realiter suis speciebus, quantum ad naturam generalem quam dicit. folio. 8. 1.

Quarta. Vniuersale specificum speciem specialissimam dicens suorum singularium essentia prius nequaquam est. folio. 8. 1.

Quaestio ix.

An Vniuersalia priora sint ipsis singularibus. f. 12. 1.
Conclusio

Vniuersale formaliter, siue pro prima, uel secunda intentione sumptum, posterius est singulari, ut uero rei substratum, quae ratio uniuersalis est, sumitur, prius est uia generationis. folio. 12. 2.

Quaestio x.

An accidentium notitia ad quodquid est cognitionem conferat. folio. 12. 3.
Conclusiones

Prima. Communia accidentia non conferunt ad cognoscendum alicuius determinatae speciei substantiam. f. 12. 4.

Secunda. Propria accidentia conferunt ad cognoscendum substantiam, cui propria sunt. f. 12. 4.

Tertia. Proprij accidentis phantasma conferre ad cognitionem substantiae seu inferiorem uirtutem, insufficienter dicitur. folio. 12. 4.

Quarta. Sicut primam materiam accidentibus dispositam sequitur substantiae generatio, ita intellectum dispositum priorum accidentium intelligibilibus speciebus, sequitur facilius simplex, seu discursiuus substantiarum intellectus. folio. 12. 4.

*

ij

Quaestio

QVÆSTIONVM AC CONCLVSIONVM

Quæstio. xi.

An sit aliqua propria animæ operatio.

f. 14. 3.

Conclusio

Nulla est animæ pro hoc statu propria aliqua operatio, cui corpus nec subiectiue, nec obiectiue communicet, est tamen aliquod animæ proprium opus, cui non communicat ut subiectum.

f. 14. 3.

Quæstio xii.

An Logicus definiat per formam.

f. 15. 2.

Conclusio

Logicus definit per formam, quæ est altera pars compositi, sed per formam, quæ identificatur ei cuius est, distinguitur tamen in ratione uniuersalis, & prioris ac notioris. folio.

15. 3.

Quæstio xiii.

An Naturalis definiat per materiam sensibilem.

f. 16. 2.

Conclusio

Naturalia omnia siue æterna, siue non æterna definiuntur cum materia sensibili uel expresse uel implicite secundum consecutionem, quæ est subiectum, quod habet ordinem ad motum, uel quietem, non autem materia qualitatibus sensibilibus affecta.

f. 16. 3.

QVÆSTIONES LIBRI SECVNDI

DE ANIMA

QVÆSTIO I.

AN Anima sit substantia.

f. 17. 2.

Conclusio

Formas omnes accidentia esse inconueniens est: nam anima est substantia.

f. 17. 2.

Quæstio ii.

An Anima sit substantia, quæ est forma substantialis.

f. 17. 4.

Conclusio

Anima est forma substantialis, sed non quæ cunq; anima est forma substantialis.

f. 18. 1.

Quæstio iii.

An definitio Animæ sit bona.

f. 20. 4.

Conclusio

Anima est actus Primus corporis Phisici organici potentia uitam habentis: et sic definitur anima ut quoddam analogum, quod prius secundum consuetudinem de sensitiua quo ad nos notiori dicitur, & secundum naturam de intellectiua tantumquam de nobiliori.

f. 20. 1.

Quæstio iiii.

An ex anima & corpore unum per se fiat.

f. 21. 2.

Conclusio

Ex Anima & corpore fit unum & per se.

f. 21. 2.

Quæstio v.

An anima sit actus primus corporis.

f. 22. 1.

Conclusio

Omnis anima actus non solum est, sed actus primus, differenter tamen anima sensitiua & intellectiua est actus primus.

22. 2.

Quæstio vi.

An in partibus decisis animalis anulus anima remaneat.

23. 4.

Conclusio

In animalium anulorum quibusdam determinatæ quantitatis decisis partibus remanet per aliquod tempus anima, quæ ui-

uere, non autem semper augeri, uel perfici conspiciuntur.

23. 4.

Quæstio. vij.

An tota anima sit in qualibet parte corporis animati.

f. 24. 2.

Conclusio

Non est tota anima essentialiter, seu secundum quantitatem, aut potestates in qualibet animati corporis parte.

f. 24. 2.

Quæstio viii.

An potentia animæ distinguantur per actus.

f. 25. 2.

Conclusio

Potentiarum distinctionem simpliciter ex actibus sumere consueuimus, si sunt in ipsis potentijs, secus autem si in potentijs non sint.

f. 25. 3.

Quæstio. ix.

An Potentiæ animæ sint realiter idem cum ipsa anima.

f. 26. 1.

Conclusio

Potentia animæ, quæ immediata principia actiua, seu passiua eius operationum sunt, ab ipsa animæ natura & essentia, essentialiter distinctæ sunt.

f. 26. 2.

Quæstio x.

An potentia animæ fluant ab eius essentia.

f. 26. 4.

Conclusio

Non fluunt potentia ab ipsa sua anima aliquo physico motu, uel ab illa dependent in ratione efficientis, aut formæ, sed subiecti aut materię, in qua sunt, ac finis.

f. 27. 1.

Quæstio xi.

An sibi simile generare sit uiuentibus naturalissimum opus.

27. 3.

Conclusio

Generare sibi simile naturalissimum est opus cunctis uiuentibus, quæ non orbata, aut spontaneam generationem habentia sunt.

f. 27. 4.

Quæstio xii.

An Generare sibi simile, nutriri & augeri sint ab anima. folio.

28. 3.

Conclusio

Generatio, Nutritio, & Augmentatio, non ab elementari uirtute, sed ab anima sunt.

f. 28. 4.

Quæstio xiii.

An Potentiæ generatiua, & augmentatiua sint diuersæ potentia.

f. 29. 3.

Conclusio

Nutritiua, Augmentatiua, & Generatiua diuersæ sunt animæ potentia, uiuentium salutis ac bonitati necessario à natura collatæ.

f. 29. 3.

Quæstio. xiiii.

An sensus sit uirtus ac potentia passiua.

f. 30. 2.

Conclusio

Sensus, qui est subiectum sensationis, est uirtus, ac potestas passiva.

f. 30. 3.

Quæstio. xv.

An sensibile reducat sensum de potentia ad actum.

f. 31. 2.

Conclusio

Sensibile reducit sensum de potentia ad actum primum, non autem ad actum secundum sine naturali uirtute animæ actiua.

31. 3. E

Quæstio. xvi.

An Præter rei sensibilis speciem in sensu receptam, præterque sensum, qui subiectum sensationis est, sit aliqua uirtus sensationis actiua, seu sensus agens.

f. 32. 1.

Conclusio

Conclusio

Necessarium est animæ in esse uirtutem per se actiuam sensationis, id est sensum agentem, qui secundum sensuum plurificationem, multiplicatur: qui agit per se ipsam sensationem in eodem organo existens cum sensu passiuo, cuius actio spiritualis, & non corporalis est, huius oppositum demonstrari nequit. f. 32. 2.

Questio xvii.

An Sensus proprius decipi possit circa proprium sensibile. folio. 37. 3.

Conclusio

Sensu proprio in debita ac proportionabili distantia ad sensibile posito, medioq; & organo naturaliter ac conuenienter disposito, nulli circa proprie proprium sensibile ipse subest deceptioni, nisi forte subiectum uel locum proprii sensibilis, seu communium aliquod sensibile, circa proprium diiudicare uelit. f. 37. 3.

Questio xviii.

An Communia sensibilia sint per se sensibilia. f. 38. 3.

Conclusio

Communia sensibilia sunt per se sensibilia, ita quod sensibus proprijs cognoscuntur, & quibus necessitate propinqua uel remota coniuncta sunt sensibilia propria, ac per se sensibilia sunt non in quantum sensu tali, uel illius cognoscuntur, sed percipiuntur à sensu per naturam communem receptam in omnibus sensibus. f. 39. 1.

Questio xix.

An Lux conferat colori formam, uel habitum, per quam, uel quem moueat medium, & uisum. f. 40. 3.

Conclusio

Quamquam lumen ipsum ad coloris uisionem requiratur tam ex medijs, quam organi parte, non tamen sic requiritur ex parte coloris ei aliquam formam uel habitum imprimendo, quibus uisum, aut medium moueat. f. 40. 4.

Questio xx.

An Lumen ipsum sit corpus. f. 41. 2.

Conclusio

Lumen esse corpus improbabile, ac impossibile est, sed ipsum esse primi alterantis qualitatem, necessarium est. folio. 41. 2.

Questio. xxi.

An Color sit primum obiectum uisus. f. 42. 1.

Conclusio

Color proprie sumptus nullo modo est primum obiectum uisus, at color communiter sumptus est eius primum obiectum primitate communitatis, lux uero est illius primum obiectum primitate principalitatis. f. 42. 1.

Questio xxii.

An sonus sit realiter in aere tanquam in subiecto. f. 42. 3.

Conclusio

Non solum in aere sit sonus, sed est in illo tanquam in subiecto realiter. f. 42. 4.

Questio. xxiii.

An Echon sit idem sonus cum primo sono, qui ipsum præcedit. folio. 43. 2.

Conclusio

Echon sonus, licet idem numero non sit sono ipsum præcedenti, ex eius tamen ad ipsum similitudine, forte eiusdem speciei specialissima inter se sunt. f. 43. 2.

Questio xxiiii.

An odor sit realiter in medio. f. 43. 2.

Conclusio

Odor habet esse spirituale in medio saltem quantum ad aliquas ipsius medij partes. f. 43. 4.

Questio xxv.

An homo ceteris animalibus peiorem odorem habeat. folio. 44. 4.

Conclusio

Homo multis animalibus minus bonum odoratum habet. folio. 45. 1.

Questio xxvi.

An animalia respirantia & non respirantia eundem odoratum habeant. f. 45. 3.

Conclusio

Animalia respirantia & non respirantia eundem odoratum habent. f. 45. 3.

Questio xxvii.

An Tactus sit unus sensus. f. 45. 4.

Conclusio

Tactus non est unus sensus formaliter, sed materialiter. folio. 45. 4.

Questio xxviii.

An Tactus indigeat medio extrinseco. f. 46. 3.

Conclusio

Inter tangens & tangibile necessarium est extrinsecum medium. f. 46. 3.

Questio xxix.

An sensibile positum supra sensum faciat sensationem. folio. 47. 4.

Conclusio

Sensibile positum immediate, supra sensum corporaliter, sensationem non facit. f. 47. 4.

Questio xxx.

An enunciatio hæc uera sit, omnis sensus receptiuus est specierum sine materia. f. 48. 1.

Conclusio

Quilibet sensus, qui est subiectum ipsius sentire, est susceptiuus specierum sine materia, sed non primo omni sensui hoc conuenit. f. 48. 2.

Questio xxxi.

An species recepta in sensu sit essentialiter idem cum ipso sentire. f. 48. 4.

Conclusio

Species sensibilis in sensu receptam idem essentialiter esse cum ipso sentire, uel secundum se ab illo diuersam esse, sed ipsius receptionem esse idem quod sentire, inconueniens est dicere. f. 48. 4.

Questio xxxii.

An sensus sint tantum quinque. f. 49. 2.

Conclusio

Non sunt plures, nec pauciores sensus exteriores, quam quinque. f. 49. 2.

Questio xxxiii.

An sensus Particularis cognoscat suam propriam operationem. f. 50. 2.

Conclusio

Sensus particularium nullus suam propriam operationem cognoscit, sed sensus communis. f. 50. 2.

Questio xxxiiii.

An sensibile in sensum agat. f. 51. 1.

QVÆSTIONVM AC CONCLVSIONVM

Conclusio

Sensibile est per se actiuum in sensum, nec oppositum à quibusdam demonstratur. f. 51.1.

Questio. xxxv.

An Excellens sensibile corrumpat sensum. f. 51.2.

Conclusio

Excellentia sensibilia, uel sensus corrumpunt, uel ipsos debilitant. f. 51.2.

Questio. xxxvi.

An sensus Communis sit sensus unus. f. 51.3.

Conclusio

Præter Quinque particulares sensus, necesse est esse quendam alium sensum propriorum ac communium sensibilibum perceptiuum, qui diuersa, diuersa esse iudicans, unus secundum formam est, ut recipiens uero, multiplicatur instrumentis propriorum sensibilibum, quæ cum eius instrumento copulata sunt. f. 51.4.

Questio. xxxvij.

An phantasia sit idem quod sensus. f. 52.2.

Conclusio

Phantasia non est idem cum sensu particulari exteriori, sed est sensus interior ab illis distinctus essentialiter, qui forte idem est cum uirtute cogitativa. f. 52.3.

QVÆSTIONES LIBRI TERTII

DE ANIMA

QVÆSTIO I.

AN Naturalis Philosophus debeat considerare de intellectu. f. 54.1.

Conclusio

Intellectus possibilis & agentis, & intellectus in habitu, ac imaginatiui speculatio ad Naturalem Philosophum spectat. f. 54.2.

Questio ii.

An Intellectus sit uirtus Passiua. f. 54.3.

Conclusio

In anima intellectiua humana quædam est uirtus, seu passiua potentia, quæ intellectus possibilis appellatur, qui subiectum actus intelligendi ac speciem intelligibilem recipit. folio. 54.4.

Questio. iii.

An Potentiæ animæ intellectiue ad ipsam speciem intelligibilem, uel ad intelligere, sit idem cum substantia animæ. folio. 55.2.

Conclusio

Potentia receptiua, quæ est in substantia animæ intellectiue, non est penitus idem cum substantia animæ. f. 55.2.

Questio. iiii.

An Intellectus, ad hoc quod intelligat intelligibilem aliquod, oporteat ipsum esse denudatum ab illo. f. 55.4.

Conclusio

Oportet intellectum possibilem denudatum esse ab omni intelligibili corporeo, uel quod est corpus, non autem ab intelligibili incorporeo, & immateriali. f. 56.1.

Questio v.

An Anima intellectiua sit forma substantialis corporis humani. f. 57.2.

Conclusio

Quamuis anima intellectiua, ex Commentatoris & Aristote-

lis sententia, corporis humani substantialis forma, illi esse specificum præbens nequaquam sit, sic quod sit illi immediatum & appropriatum principium ab illo subiecto & loco penitus indistinctum, secundum fidem tamen ac ueritatem ipsa est substantialis forma, incorruptibilis, à Deo producta, ac illi dans esse: quæ consequuntur potentiæ, quæ non sunt actus organici corporis, intellectus scilicet duplex agens, & possibilis, ac uoluntas. f. 57.4.

Questio. vi.

An intellectus possibilis de se sit ens actu, uel ens in pura potentia receptiua. f. 60.3.

Conclusio

Intellectum possibilem esse substantiam pure potentiam, siue formam materialem actu materiæ inherenter impossibile est, sed ipse est substantia actu ens per se subsistens, susceptiua autem specierum intelligibilium, ad quæ est in potentia. f. 60.4.

Questio. vii.

An intellectus sit unus numero in omnibus hominibus. f. 63.

Conclusio

Vnus substantialiter est omnium intellectus, per quem omnes intelligunt, non plurificabilis seu numerabilis ad corporum multiplicationem apud Auer. hoc tamen uerum simpliciter non est. f. 63.1.

Questio. viii.

An potentia intellectiua sit uirtus organica. f. 66.3.

Conclusio

Intellectum esse uirtutem organicam, siue ens in corpore, est inconueniens. f. 66.4.

Questio. ix.

An intellectus possibilis notitia necessaria sit ad intelligendam multitudinem in rebus separatis à materia. f. 67.3.

Conclusio

Separatorum multitudo nulla esset, intellectu possibili non existente, ad quorum cognitionem non sufficit eius notitia. f. 67.4.

Questio x.

An intellectiones, quibus diuersi homines intelligunt unum intelligibile sint diuersæ numero, aut una. f. 68.2.

Conclusio

Intellectiones diuersorum hominum unum intelligibile intelligentium, eadem numero esse, siue unam numero simpliciter, est impossibile. f. 68.3.

Questio xi.

An ex intellectu possibili & specie intelligibili fiat magis unum quam ex materia & forma. f. 79.4.

Conclusio

Ex intellectu ac specie intelligibili fit magis unum quam ex materia & forma non essentialiter unum, sed causalitate operationis. f. 70.1.

Questio xii.

An anima sensitiua & intellectiua in homine sint una eademque substantia, uel sint diuersæ substantiales formæ. f. 70.3.

Conclusio

Animæ intellectiua ac sensitiua in homine diuersæ substantiæ ac formæ esse secundum fideles sentiendum est. f. 70.3.

Questio xiii.

An intellectus possibilis intellectionem in eo existentem ualeat intelligere, & quomodo. f. 71.3.

Conclusio

Intellectus